

วิจัย

ที่ รง ๐๖๑๗/๖ พ.๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รับเลขที่ ๒๒๖๑
รับที่ 30 ใต.ย. 2555
เวลา 13.๕๙๔

สำนักงานประกันสังคม

ถนนติวานนท์ นบ ๑๑๐๐๐

สถาบันวิจัยและพัฒนา

รับเลขที่ 318

เวลา 16.00

วันที่ = 2 พ.ค. 2555

๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์การส่งข้อเสนอโครงการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ข้อกำหนดงานวิจัย (TOR) เรื่อง การขยายความคุ้มครองสำหรับกิจการเพราะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้มีลูกจ้างตลอดปี และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย จำนวน ๑ ชุด
  ๒. แบบเสนอโครงการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน จะจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนเงินทดแทน โดยเบื้องต้นคณะกรรมการการวิจัย กองทุนเงินทดแทน ได้เห็นชอบขอบเขตงานวิจัย (TOR) ภายใต้กรอบการดำเนินงานวิจัย ประจำปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ จำนวน ๑ เรื่อง คือ **เรื่อง การขยายความคุ้มครองสำหรับกิจการเพราะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์** ซึ่งมีได้มีลูกจ้างตลอดปี และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานประกันสังคมพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านมีนักวิจัยที่มีความสามารถในการดำเนินโครงการวิจัยดังกล่าว จึงขอความร่วมมือในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อกำหนดงานวิจัยเพื่อให้ผู้สนใจจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยตามแบบที่กำหนด และจัดส่งให้กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม เลขที่ ๘๘/๒๘ หมู่ ๔ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ **ภายในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

เรียน อธิการบดี (ผ่านรองฯ) ฝ่าย ^{กิตติ}

1. *ส่งมอบร่างกำหนดข้อเสนองานวิจัย*
2. เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา
3. เห็นควรมอบ/แจ้ง *ส่งมอบให้ฝ่าย*

ขอแสดงความนับถือ

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
โทร. ๐ ๒๕๕๖ ๒๕๐๕ - ๖
โทรสาร. ๐ ๒๕๒๕ ๑๗๒๒

๓๐ เม.ย. ๒๕๕๕

(นายประภาศิต ไส้กรอก) *ผู้ช่วยอธิการบดี*

ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี

๐ 2 พ.ค. 2555

1. ทราบ
2. ส่งต่อ. ด่วน
3. ส่งต่อ. ด่วน
4. ส่งต่อ. ด่วน
5. ส่งต่อ. ด่วน
6. ส่งต่อ. ด่วน
7. ส่งต่อ. ด่วน
8. ส่งต่อ. ด่วน
9. ส่งต่อ. ด่วน
10. ส่งต่อ. ด่วน

ข้อกำหนดงานวิจัย (TOR)

๑. ชื่อเรื่อง การขยายความคุ้มครองสำหรับกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้มีลูกจ้างตลอดปี และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

๒. หลักการและเหตุผล (ความสำคัญ/ ที่มา /ปัญหา)

ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ นายจ้างซึ่งเป็นผู้ตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงาน โดยจ่ายค่าจ้าง ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้น นายจ้าง บางประเภทที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับ ได้แก่

๑. ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น
๒. รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
๓. นายจ้างซึ่งประกอบธุรกิจโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูหรือครูใหญ่
๔. นายจ้างซึ่งดำเนินกิจการที่มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจ
๕. นายจ้างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำหรับลูกจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยได้รับค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร แต่ไม่รวมถึง ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย โดยลูกจ้างของนายจ้างที่ไม่ได้อยู่ในข้อยกเว้นแห่งพระราชบัญญัตินี้ จะมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง เมื่อประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยหรือ ถึงแก่ความตาย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานหรือป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่ลูกจ้าง หรือตามคำสั่งของนายจ้าง ซึ่งความคุ้มครองที่ลูกจ้างได้รับประกอบด้วย

๑. การรักษาพยาบาล
๒. การฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน
๓. เงินทดแทน ซึ่งประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทดแทน และค่าทำศพ

เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างได้รับการรักษาพยาบาลทันที ตามความเหมาะสมแก่อันตราย หรือความเจ็บป่วยนั้น และให้นายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาล เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และกรณีลูกจ้างจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ภายหลังการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ให้นายจ้างจ่ายค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ในการทำงาน ของลูกจ้าง ตามความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ สำนักงานประกันสังคม ได้จัดให้มีบริการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานโดยการดำเนินงานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานด้วย สำหรับ ค่าทดแทนกฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๑๘ เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย หรือสูญหายให้นายจ้างจ่ายค่าทดแทนให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิตามมาตรา ๒๐ แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

๑. ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือน สำหรับกรณีที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้ เกินสามวันไม่ว่าลูกจ้างจะสูญเสียอวัยวะตาม ๑๘(๒) ด้วยหรือไม่ก็ตาม โดยจ่ายตั้งแต่วันแรกที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานได้ไปจนตลอดระยะเวลาที่ไม่สามารถทำงานได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

๒. ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือน สำหรับกรณีที่ลูกจ้างต้องสูญเสียอวัยวะบางส่วน ของร่างกาย โดยจ่ายตามประเภทของการสูญเสียอวัยวะและตามระยะเวลาที่ต้องจ่ายให้ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด แต่ต้องไม่เกินสิบปี

๓. ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือน สำหรับกรณีที่ลูกจ้างทุพพลภาพ โดยจ่ายตามประเภทของการทุพพลภาพและตามระยะเวลาที่จะต้องจ่ายตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด แต่ต้องไม่เกินสิบห้าปี

๔. ร้อยละหกสิบของค่าจ้างรายเดือน สำหรับกรณีที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายหรือสูญหาย มีกำหนดแปดปี

การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยซึ่งเป็นสาเหตุให้สูญเสียอวัยวะของร่างกาย หรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะไปเพียงบางส่วน ในการคิดค่าทดแทนให้เทียบอัตราส่วนร้อยละจากจำนวนระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะประเภทนั้นๆ ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าจ้างรายเดือนให้เป็นไปตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

ค่าทดแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองต้องไม่น้อยกว่าค่าทดแทนรายเดือนต่ำสุด และไม่มากกว่าค่าทดแทนรายเดือนสูงสุดตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนด

นอกจากนี้ กรณีลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายหรือสูญหายให้นายจ้างจ่ายค่าทำศพแก่ผู้จัดการศพของลูกจ้างเป็นจำนวน ๑๐๐ เท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในการได้รับเงินทดแทนของลูกจ้าง โดยไม่ต้องไปเรียกร้องหรือโต้แย้งกับนายจ้าง กฎหมายจึงกำหนดให้มีกองทุนเงินทดแทนในสำนักงานประกันสังคม เพื่อจ่ายเป็นเงินทดแทนแก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบและประกาศกระทรวงแรงงานได้กำหนดว่าให้นายจ้างที่มีลูกจ้างทำงานตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป ในทุกท้องที่ที่ราชอาณาจักรมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบ ทั้งนี้ เว้นแต่

๑. นายจ้างที่ประกอบกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย

๒. นายจ้างที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งงานที่ลูกจ้างทำนั้นมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย

๓. นายจ้างที่ประกอบการค้าแร่ การค้าแผงลอย

และโดยที่กองทุนเงินทดแทน ก่อตั้งมายาวนานตั้งแต่อยู่ภายใต้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๕ และได้รับการปรับเปลี่ยนมาอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งได้มีการยกเว้น นายจ้างที่ประกอบกิจการ เพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วยมาโดยตลอด ทำให้ลูกจ้างภายใต้ประเภทกิจการดังกล่าว ไม่ได้รับความคุ้มครองจากกองทุนเงินทดแทน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี ๒๕๕๔ แรงงานนอกระบบ ซึ่งมีจำนวนประมาณ ๒๔.๑ ล้านคน โดยไม่มีข้อมูลที่จำแนกแรงงานในกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งพบว่า เป็นแรงงานที่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมประมาณ ๑๕.๑ ล้านคน โดยภาพรวมมีแรงงานนอกระบบที่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน เฉลี่ยวันละ ๙,๖๓๗ คน ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการถูกของมีคมบาดถึงจำนวน ๒.๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๓.๗ รองลงมา เป็นการพลัดตกหกล้มจำนวน ๕.๐ แสนคน หรือร้อยละ ๑๔.๑ การได้รับอุบัติเหตุจากการชนและกระแทกจำนวน ๓.๑ แสนคน หรือร้อยละ ๘.๗ การได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะจำนวน ๒.๒ แสนคน หรือร้อยละ ๖.๑ ถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวกจำนวน ๑.๓ แสนคน หรือร้อยละ ๓.๘ ได้รับสารเคมีที่เป็นอันตรายมีจำนวน ๙.๔ หมื่นคน หรือร้อยละ ๒.๗ และไฟฟ้าช็อตจำนวน ๑.๓ หมื่นคน หรือร้อยละ ๐.๕ ที่เหลือเป็นอื่นๆ

ปัญหาของแรงงานนอกระบบ เกิดจากความไม่ปลอดภัยในการทำงานจำนวน ๒.๗ ล้านคน โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องการได้รับสารเคมีเป็นพิษจำนวน ๑.๗ ล้านคน รองลงมา ทำงานกับเครื่องจักร และเครื่องมือที่เป็นอันตรายจำนวน ๕.๘ แสนคน ได้รับอันตรายต่อระบบหูหรือระบบตาจำนวน ๑.๕ แสนคน และทำงานในที่สูง ได้น้ำ ได้ดินจำนวน ๑.๒ แสนคน และเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานจำนวน ๓.๒ ล้านคน โดยปัญหาที่พบมากที่สุด เป็นเรื่องอิริยาบถในการทำงาน (ท่าทางในการทำงานที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นเวลานานๆ ทำให้เกิดการอักเสบ และผิดปกติของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย) ๑.๒ ล้านคน รองลงมา ผู้ลอะอง ควัน กลิ่น ๖.๗ แสนคน แสงสว่างไม่พอ ๕.๔ แสนคน สถานที่ทำงานไม่สะอาด ๓.๒ แสนคน เสียงดัง ๕.๗ หมื่นคน สถานที่ทำงานคับแคบ ๕.๔ หมื่นคน และสถานที่ทำงานอากาศไม่ถ่ายเท ๒.๔ หมื่นคน

ซึ่งแรงงานนอกระบบเหล่านี้ ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน เนื่องจากกฎหมายสำคัญๆ ด้านแรงงาน ได้แก่ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายฉบับอื่นๆ ล้วนแต่คุ้มครองเฉพาะแรงงานในระบบ

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานกองทุนเงินทดแทน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษา ความคุ้มครองที่แรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ทำงานในสถานประกอบการประเภทเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ควรจะได้รับเมื่อมีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานให้แก่นายจ้าง

๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาข้อมูล จำนวนนายจ้างและลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน โดยเฉพาะประเภทกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์
๒. เพื่อเสนอแนะระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมของการให้ความคุ้มครองลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น หากขยายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทนไปสู่ลูกจ้างนอกข่ายกองทุนเงินทดแทน
๔. เพื่อศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับกองทุนเงินทดแทน ทั้งด้านบวกและด้านลบ หากมีการยกเลิกการยกเว้น นายจ้างในสถานประกอบการตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง ประเภท ขนาดของกิจการ และท้องที่ที่ให้นายจ้างจ่ายเงินทดแทน (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยเฉพาะนายจ้างที่ประกอบกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์

๔. ขอบเขตการศึกษา

๑. ศึกษาจำนวนนายจ้าง และลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายคุ้มครองกองทุนเงินทดแทนโดยเฉพาะในประเภทกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย
๒. ศึกษาและเสนอแนะ รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการขยายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทนไปสู่ลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายคุ้มครองกองทุนเงินทดแทนโดยเฉพาะประเภทกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่มียานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย
๓. ศึกษาปัญหา อุปสรรคและผลกระทบด้านต่างๆ ของการขยายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน ไปสู่ลูกจ้างนอกข่ายคุ้มครองกองทุนเงินทดแทน และรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ด้วย

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

๑๒ เดือน

๖. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบข้อมูลลูกจ้างนอกข่ายคุ้มครองกองทุนเงินทดแทน เพื่อนำลูกจ้างเข้าสู่ระบบความคุ้มครองจากกองทุนเงินทดแทน
  ๒. ทำให้ทราบข้อมูลนายจ้างในประเภทกิจการที่อยู่นอกข่ายกองทุนเงินทดแทน เพื่อนำนายจ้างเข้าสู่ระบบกองทุนเงินทดแทน
  ๓. ทำให้ทราบข้อคิดเห็นและความต้องการของนายจ้างและลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายกองทุนเงินทดแทน
  ๔. ข้อมูลเกี่ยวกับแรงงาน ได้รับการพัฒนา ซึ่งจะทำให้การคุ้มครองดูแลแรงงานได้รับการขยายขอบเขตกว้างขึ้น สามารถครอบคลุมแรงงานได้มากขึ้น
  ๕. ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการขยายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทนไปสู่ลูกจ้างที่อยู่นอกข่ายคุ้มครองกองทุนเงินทดแทนโดยเฉพาะประเภทกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่ม้งานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย
  ๖. ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค และผลกระทบด้านต่างๆ กรณีขยายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทนไปสู่ลูกจ้างนอกข่ายกองทุนเงินทดแทน
-